

ИСКРИЦА

„Додѣто имашъ искрица съзнаниа, чуй!“

Урежда редакционенъ комитетъ.

П. Яворовъ.

„ИСКРИЦА“ излиза на 20 число всѣхъ мѣсець
Годишниятъ абонаментъ: { за България 2 лева;
за странство 5 лева.
ВИНАГИ ПРЕДПЛАТЕНИ.

Пари и всичко що се отнася до администрацията на „Искрица“, се адресира до Г. Цаневъ ул. „Владиславъ“ № 35.

Писма и статии се адресиратъ до Редакцията на сп. „Искрица“ — Варна.

Неплатени писма не се приематъ — Рукописи не се връщатъ.

И туй християнство ли е?

Велики пости.

У насъ нѣма велики пости... Нѣма велико покаяние, дълбоко смирение, велики подвизи, каквито сж свойствени за едно християнско общество.

Човѣкъ се е унижилъ повече отъ червея, оплаквалъ се нѣкога Давидъ.

Ний бихме казали дори повече отъ бездушнитѣ прѣдмети. Защото бездушнитѣ прѣдмети поне самѣ съ своя сила, съ свое едно движение не могатъ да сторятъ една хилядна доза отъ злото, което е принуденъ сега, при сегашния тѣй милъ на църквата строй, да върши човѣкъ.

Прѣвъ великитѣ пости се четатъ много трогателни молитви въ църква. Но липсва една особенна и то най-трогателната молитва, дѣто да се вижда голѣмото унижение на човѣщината въ свършмения човѣкъ.

Защо е наложенъ настоящия постъ? Да се приготвятъ хората за възкрѣсналия Исусъ ще кажатъ „книжницитѣ.“ Добрѣ. Цѣльта е много хубава. Да кажемъ, че поста е педагогическо срѣдство за постигане на дадена цѣль. Но като всѣко срѣдство да ли той не е изгубилъ своето значение, своя смисълъ? Зеръ той е наредба човѣшка, а не Божия. А всичко що е човѣшко се мѣни, устарява, умира.

Признавамъ, че човѣшкитѣ характери въ Христовото врѣме сж били груби, необработени. Хората сж били варвари, поклонници на плътта повече, а не на духа. И за това тия груби срѣдства имъ се даватъ за облагородяване. Налагалъ имъ се строгъ и продължителенъ постъ.

Днесъ, хората сж съвсѣмъ други. Тѣ сж изтънчени, изнѣжени, съ деликатни натури, съ чувствителни организми. И този постъ въ днешната си форма, трѣбва да признаемъ е не по силитѣ на хората. Той е много тежъкъ. Непоносимъ е. Та и затова мнозинството не пости. Ама канонитѣ не давали, църквата не позволявала, това хората не искатъ да знаятъ. Ядѣтъ на провала — ядатъ и попове и миряни, ядѣтъ, но скрито.

А това е осждително, то е лицемѣрно.

Днешнитѣ пости за едни сж абсурдъ, глупостъ, за други съблазнъ, а за трети срѣдства за спасение. И края на всичко е отвратителния и безбоженъ компромисъ.

Едно врѣме, пророкъ Исая обзетъ отъ религиозенъ ентузиазмъ се опълчилъ противъ бездушнитѣ форми на църквата, съ които безъ свѣтъ спекулиратъ самозвани свещенослужители.

— Вий, почналъ пророка, които потѣватъ въ грѣхове, съ постъ ли искате да се измие? Но що значи сегашниятъ ви постъ? Какъвъ е той? Такъвъ ли е който азъ избрахъ? — День, въ който човѣкъ да смирява душата си?

Постѣтъ, който азъ избрахъ не е ли този: да скхсашъ веригитѣ на злото, да снемешъ хомотъ, да освободишъ потиснатитѣ и да разбиешъ всѣки хомотъ? Не е ли да раздѣлишъ хлѣба си съ гладния, да приберешъ въ къщата си бездомния, да облѣчешъ голия?...

Ето, тогава, и само тогава правдата Божия е съ тебе и славата Божия върви слѣдъ тебе като задня стража. Тогазъ и свѣтлина ще грѣйне въ тъмнината. И мракътъ ще бѣде като шадне.

Владици — комарджии.

— Не че играятъ на комаръ. Не че сж играли нѣкога. Но тѣ мълчатъ, кога комарджилѣкътъ се оваконява отъ държавата, кога едно комарджийско гнѣздо, наречено „класна лотария“, развива своята пагубна дѣятелностъ прѣдъ очитѣ имъ — пагубна за душитъ, пагубна за кеситѣ.

„Светиятъ синодъ“ по единъ членъ на екзархийския уставъ е длъженъ да се грижи за *вѣрната и нравствеността* на българското православно общество. За тая цѣль той пише послания. Нареща повсемѣстни проповѣди.

Синодътъ пише послания, обаче противъ „еретичитѣ“, протестантитѣ и католицитѣ, когато дори вършатъ своята християнска работа, противъ ония, които смуцаватъ спокойствието на „величието“ на светата българска църква, на „светия“ синодаленъ „главенъ секретаръ“, както той самъ се титулува въ „Църков. вѣстникъ.“

Св. Синодъ прѣдписва да се държатъ проповѣди противъ социалисти, протестанти и анархисти, които сж дѣца на врѣмето и рожба на жизнения економически и общественъ строй; прѣдписва молебени за дъждъ и суша; за тоя или она „господаръ“; но Св. синодъ, като не е дигналъ гласа си на врѣме, кога се урежда класната лотария, като мълчи въ продължение на толкозъ години при всичката ѣ врѣдна дѣятелностъ, не се обаждатъ и сега, да кажемъ, по случай дори на великия постъ.

Театритѣ не бива да сж отворени прѣзъ поста, макаръ, че въ тѣхъ нѣма нищо прѣстѣпно, макаръ, че тѣ сж училища на живота и че ако тѣ се затварятъ, трѣбва да се затворятъ сѣщо така всички училища. Въ пости месо не бива да се яде. Свадби не бива да ставатъ. А на комарджилѣкътъ може да се играе. Класната лотария може да разиграва своитѣ тиражи, да дава една отъ друга по-примамливи реклами, да пълни вѣстникитѣ съ своитѣ обявления, за да увеличи въ безнравствено, въ най безбожна азартна игра православнитѣ християни, които увличани отъ играта, понѣкога забравятъ, не само, че сж християни, че има постъ, но и че сж хора...

Синодалнитѣ владии до сега не се обявиха противъ Софийската класна лотария, туй голѣмо

безнравствено гнѣздо. Може тѣ, повтаряме, да не взематъ участие въ нея; може на комаръ да не играятъ, но *ти мълчатъ, мълчаливо я удобряватъ*, косвено я благославятъ.

А грѣхотѣ биватъ „съ дѣйствието, съ думи и съ помисли“.

По нятатѣкъ. — Театритѣ трѣбвало да се затворятъ прѣзъ първата, срѣдопостната и страсната недѣля на великия постъ. Туй систематически се иска отъ върховната духовна властъ. Не било християнско, да се прѣдставляватъ драмитѣ на живота прѣзъ поста, когато тия драми и така всѣки може да види прѣзъ която щете седмица, на който щете великъ и не великъ постъ, когато разводитѣ, сѣмейнитѣ трагедии, нѣмотията и свързанитѣ съ нея послѣдици не се прѣкращаватъ никога при настоящия „християнски общественъ строй“.

Театритѣ не бивало да се държатъ отворени прѣзъ поста, защото туй не било съгласно, не съ Евангелието, а съ канонитѣ на църквата. Нека да е така. Ние уважаваме най-сетнѣ и канонитѣ.

Е, добръ. По силата на канонитѣ, прѣзъ кое врѣме на годината, могатъ да бѣдатъ отворени шантанитѣ и домоветѣ на търпимостта, на които ставатъ жертва пакъ членовѣтъ на „благочестивото православно българско паство“?

Ние знаемъ, че около „светия“ синодъ има *лицемѣри*, които видимо искатъ да покажатъ, че се червятъ, кога явно се говори за публични домове, че се срамуватъ дори да пишатъ за тѣхъ въ органа на църквата.

Но, лицемѣри и фарисеи! Искатъ ни се да викнемъ съ думитѣ на Христа.

Затуляйте си вие колкото щете очитѣ! Не дѣйте гледа! Запушвайте си ушитѣ, кога другитѣ говорятъ.

А все пакъ има домове на търпимостъ. Има не само синодална палата въ София, има палата на проституцията, на покварата, на разврата. Синодалната палата конкурира по своята външна гиздавостъ съ палатитѣ на безнравствеността и пороцитѣ.

Могатъ ли служителитѣ въ синодалната палата да ни кажатъ какъ се примиряватъ съ тоя потресенъ фактъ?

Въ пости, въ първа, срѣдопостна и страсна недѣля публичнитѣ домове могатъ ли да бѣдатъ отворени? И изобщо възъ основа въ силата на кой свещенъ канонъ тѣ могатъ да бѣдатъ отворени? Ако ли тѣ сж антиканонични, антицърковни, антихристиянски, защо „светиятъ“ синодъ

съ своята подведомствена армия не дигне походъ противъ тѣхъ? Защо послания архипастирски не напише? Защо проповѣди не нареди?

Има ли по-големо зло за нравитѣ, за вѣрата отъ проституцията? Има ли по-удобно врѣме за да се подигне походъ противъ нея, отъ поститѣ?

— Не бива да се блажи! Не бива да се мисли свободно! Не бива да се говори свободно!

А бива да се проституира? Да се търпи проституцията? Да не се говори противъ нея ни прѣзъ пости, ни прѣзъ друго врѣме!

Кои и какви сѫ тия канони, които я удобряватъ, които даватъ право на духовното началство да я търпи, да дава поводъ да се мисли, че и църквата не е противъ нея?

Съ какво ще оправдаятъ синодалнитѣ старци своето мълчание?

Ние искаме тѣхния отговоръ. Туй се налага отъ горѣ. Врѣмето го иска. Кажете въ какво се състои вашата религия?

Защо криете Христа? Защо не Го проповѣдвате? Или кажете на този народъ какво иска християнството отъ него, или пъкъ напустнете мѣстата, които заемате.

Бързайте, да изпрѣдварите бурята, която иде прѣдъ сияйното утро, бързайте!...

Златния вѣкъ на Християнството.

(„На пастиритѣ, на поповетѣ, на редакторитѣ, на сждитѣ, на адвокатитѣ — на християнствующитѣ хора се посвѣщаватъ тѣзи редове.“)

Проблѣмитѣ на живота се редятъ отъ столѣтие на столѣтие. Въ първия вѣкъ (полетизма) многобожието бѣше почти универсално. Поклонението само на единъ Богъ бѣше практически ограничено въ тѣснитѣ граници на Палестина. Цѣла Европа бѣше раздѣлена на воюващи по между си провинции, запазени въ миръ само подъ грубата сила на римското управление. Не само всѣка отъ тѣзи провинции си имаше своя Богъ, но въ всѣка провинция всѣки градъ, и въ всѣко посѣлище си имаше своя отдѣленъ Богъ. И боговетѣ отъ само себе си пъкъ се раздѣляха на морални и не морални.

Първия урокъ, който Христовата църква трѣбваше да учи свѣта бѣше: какво е Божието естество. Богъ е единъ и е Богъ — любовъ. Всички чловѣци сѫ дѣца на Единъ Баща и създадени по Негово подобие.

Подъ влиянието на това християнско слово, Европа почна да се обединява. Църквата сама стана една. Единъ езикъ се говорѣше въ всички църкви, не важи какви езици сѫ се говорѣли въ различнитѣ провинции. Едни обряди се изпълняваха въ всички църкви, не ва-

жи какви закони имаха различнитѣ провинции. На единъ Богъ се молѣха въ всички църкви. . . . Подиръ това поражда се въпроса за човѣка: какво е неговото естество. Въ първото столѣтие човѣкътъ не се признаваше като човѣкъ. Имаше Гърци, Римляни, Евреи, Гали, Тевтонци, но нѣмаше човѣкъ. Имаше патриции, плебеи и роби, но нѣмаше човѣкъ. Когато Павелъ отъ Тарсъ писа: „въ Исуса Христа всички сѫ едно — грѣкъ, евреинъ, обрѣзанъ, необрѣзанъ, варваринъ, скитъ, рабъ и свободенъ — всички сѫ едно въ Христа“, това бѣше най-радикалната истина изказана отъ него.

Но, трѣбваше да мине не малко врѣме додѣ свѣта разбере, че отъ една кръвъ Богъ направи всички народи, да живѣятъ и работятъ по всичкото лице на земята. Мина се доста врѣме, додѣ хората да разбератъ, че има една връзка по-яка, която свързва човѣчеството въ едно цѣло отколкото връзката, която свързва хората въ фамилии, родове и народи. Християнството донесе ново разбиране за човѣка, като каза на свѣта: *човѣка е човѣкъ*. Той е синъ на Бога. Евреинъ, езичникъ, малъкъ, голѣмъ — всички сѫ синове на Бога.

Тогава пониква трети въпросъ: въпроса на реформацията. Какъ този човѣкъ, който се е отдалечилъ отъ Бога, може пакъ да се върне при него. Какъ може да блѣсне у него помрачениятъ Божий образъ?

Католическата църква учеше и още учи: Има само една врата; „грѣшникътъ“ трѣбва да мине прѣзъ църквата. Той трѣбва да плати, да купи спасението си. Дойде Лютеръ и откри Евангелската история: всѣки човѣкъ е синъ на Бога и слѣдовно стои непосредствено въ Божието присѣствие. Съ пари не се купува спасение. „Грѣшникътъ“ не се нуждае отъ папското позволително писмо. Никоя църква не може да спасява. Богъ е любовъ и човѣкътъ се нуждае. А тамъ дѣто има любовъ и нужда, тѣ се привличатъ. И всичко каквото човѣкъ трѣбва да направи е да съ върне назадъ въ „вѣрата“, „надеждата“ и „любовта“, защото Богъ никога не е прѣстаналъ да не го люби.

Тази истина е много малко разбрана отъ хората днесъ и тя трѣбва гласно да се проповѣдва отъ християнския амвонъ. Да се проповѣдва противъ заблудението на „плоританизма“ отъ една страна и католичеството отъ друга страна. И така тѣзи три велики въпроси сѫ били задавани и отговорени. Кой е Богъ? — Богъ е любовъ. Какво е човѣкътъ? Синъ на Бога. Какъ този блуденъ синъ може да се върне при Бога? — Да дойде и любовта ще го приеме.

Тогава и не по-рано, свѣта бѣше готовъ за другъ единъ великъ въпросъ: Какъ тѣзи чловѣци, синове на Бога, могатъ да живѣятъ заедно, като братя? Това е наслѣдството, което миналия вѣкъ ни остави. Двадесетия трѣбва да го рѣши.

И безъ съмнѣние това е въпросъ, на който църквата трѣбва да отговори. Защото прѣди всичко той е религиозенъ въпросъ. Ако църквата сама не се интересува въ това което засѣга най-много човѣчеството, не може да очаква, че човѣчеството ще се интересува въ нейната проповѣдъ. Религията, която не може да ни научи какъ да живѣемъ на земята е ненужна религия. Тя е мъртва. Учителътъ, който не може да каже на ученицитѣ си какъ да живѣятъ заедно като другари въ училището, той не може, не е човѣкътъ да ги приготи да живѣятъ отпослѣ като добри граждани. Християн-

ството не е индивидуално учение. То е обществено, всечеловѣческо. И онзи, който не може да открие закони на социаленъ животъ въ Библията, наистина, той още много малко е открилъ.

Всичкото учение на Исуса отъ Назаретъ, тъй кратко прѣдано отъ четворицата евангелисти е въ основата си учение на *Интернационализма*. Христовото учение погледнато въ свѣтлината на Христовия духъ разрушава основитѣ на държавата. Така то е било разбирано и отъ самото начало, та и за това Христосъ бѣше прѣслѣдванъ отъ властитѣ.

Тѣй Го бѣше разбралъ единъ отъ Израйлевитѣ учители и пророци. За такъвъ Го и пророкува — Думата ми е за синѣтъ Амосовъ, на когото Богъ отскубналъ старото и лошо сърдце и вложилъ му ново и добро. Далъ му огненъ езикъ. И той почналъ да проповѣдва.

Пророкъ Исая, голъ и босъ отишаль между своя народъ. Отъ Бога той билъ опрѣдѣленъ да служи на цѣлото челоѣчество; трѣбвалъ да бѣде космополитъ, но най-добрия космополитъ е този, който служи на народа си, който чрѣзъ народа си служи на цѣлото челоѣчество. — Азъ съмъ проповѣдникъ на интернационализма, и на интернационалната солидарность, защото обичамъ своя народъ. Азъ съмъ националистъ въ най-чистия смисълъ на думата, затова съмъ и интернационалистъ.

— Амосовѣтъ синъ по призвание билъ интернационалистъ, и затова като най-добъръ националистъ започва своята работа между своя народъ. Обаче неговото слово, неговитѣ дѣла не се схождатъ съ тѣсно егоистичнитѣ интереси на еврейския народъ, особено на неговитѣ прѣдставители (книжници, попове, властници, фарисеи), та отъ еврейско егоистическо национално гледище, той не само, че не е патриотъ, но е революционеръ, — религиозенъ и общественъ — ако щете и анархистъ. Той се обявява противъ цѣлия общественъ и църковенъ старъ строй. Проповѣдва и пророкува ново общество и нова църква.

— Пратенъ съмъ отъ Бога, започна той своята проповѣдь. Помазанъ съмъ отъ Бога, не на груби инстинкти и на националенъ егоизмъ да слугувамъ, а да проповѣдвамъ на духовно слѣпнитѣ — свѣтлина; на глухитѣ да чуятъ; на хромитѣ да се изправятъ на краката си; да проповѣдвамъ на плѣвницитѣ свобода; да обява идването на нова благоприятна Господня година, на нови врѣмена, на новъ животъ.

Но свещеницитѣ и ония, които принасятъ жертви, които градятъ великолѣпни храмове не разбирамъ това. Тия хора се приближаватъ до Мене съ устата си и Ме почитатъ съ устнитѣ си, а сърдцето имъ далечъ стои отъ Мене, говорѣлъ Богъ чрѣзъ пророка.

Свещеници и пророци се побъркаха отъ сикѣра, заблудиха се отъ ядене и пиене, забравиха назначението си. Трапезитѣ имъ сж пълни съ нечистота. Нѣма чисто мѣсто. Кого ще просвѣтятъ? Кой ще ги слуша? Дѣцата ли? Пеленачетата ли?

— Прѣнасятъ жертви на Бога, а тѣпчатъ и грабятъ своитѣ братя; присѣдиняватъ къща къмъ къща; събиратъ нива съ нива, додѣ не остане мѣсто за другитѣ.

Въ ушитѣ ви говори Господъ Савоотъ: наистина много къщи ще останатъ въ запустѣние — голѣми и хубави, но безъ жители.

Съ по други думи: Горко на капиталиститѣ, които

благодарение на своитѣ капитали що раздаватъ подъ голѣми лихви, отнематъ нивитѣ, ливадитѣ, собствеността на бѣднитѣ и ги правятъ пролѣтарии, свои роби.

Но това нѣма да отиде за дълго. Нѣма едни вѣчно да се наслаждаватъ отъ богатата на живота, отъ сутринъ до вечеръ да мислятъ какво да ядѣтъ и какво да пиятъ, да се веселятъ въ хубавитѣ си и разкошно наредени палати, когато други — и тия други сж несравнено повече, тѣ сж масата — само работятъ отъ сутринъ до вечеръ безъ да могатъ всѣкога добръ да се нахранятъ и напиятъ зарадъ своитѣ господари. Но господаритѣ, не хората, а господаритѣ ще бѣдатъ изтрети отъ лицето на земята.

— Нѣма господари и слуги, нѣма първи и послѣдни, нѣма главатари, царе и поданници. Всички сж създадени отъ Бога за да бѣдатъ равни, за да се ползватъ съ еднакви права отъ богатата на живота.

Когато ония, които сж могѣщи на земята ви кажатъ: ето вашитѣ господари, не ги вѣрвайте.

Ако сж праведни, тѣ сж ваши слуги, ако не — *тирани* сж.

Всички се раждатъ равни: никой не се явява на свѣта съ право да властвува.

— Азъ видѣхъ въ люлката едно дѣте слабо, плачливо; около него стояха стари хора, които му казваха: Господарю и падаха на колѣнитѣ да му се кланятъ и азъ разбрахъ всичкото нещастие на хората.

Ако нѣкой дойде при васъ и ви каже: вие сте мои поданници отговорете му: не, ние сме Божии.

Грѣхътъ създаде царетѣ, защото вмѣсто да се обичатъ и взаимно да си помагатъ, хората взѣха да си врѣдятъ едни други.

Не се оставяйте да ви мамятъ съ праздни думи. Мнозина ще се мѣчатъ да ви убѣдятъ, че вие наистина сте свободни, защото тѣ сж написали на парче книга думата свобода и го прѣснали по улицитѣ.

Свободата е жива сила, която чувствуваме въ себе си. Тя е гений, който бди надъ домашното огнище, пази всечовѣшкитѣ права.

А потисникътъ, властительтъ, който се крие подъ булото на тая свобода е най-лошъ тиранинъ.

— Когато Авиронъ, Корей и Датанъ и тѣхнитѣ съмишленици направили бунтъ противъ Мойсея, обвинили го, че иска, че има тайно намѣрение да имъ стане царъ, Мойсей споредъ единъ еврейски тѣлмудистъ отговорилъ:

Азъ ли да имамъ намѣрение да ви стана царъ? Та затова ли ви изведохъ изъ Египетъ и ви освободихъ отъ игото на Фараона?

О, мой народе! Велики и прѣкрасни народе! Ако ти дори искаше да ти стана царъ азъ пѣхъ да ти отговоря: имамъ ли азъ мѣдростта на Бога и жестокостта на Фараона, та да ти стана царъ? Не, защото азъ нито съмъ Богъ, нито съмъ Фараонъ. Азъ съмъ човѣкъ. Въ сърдцето ми нѣма жестокостта на Фараона, защото азъ обичамъ своя народъ по-вече отколкото една майка обича своето дѣте и по-нѣжно отколкото една невѣста обича своя годеникъ.

Царе сж нужни само на робитѣ, а ние сме свободни, ний всички сме царе. Кѣлна ви се, царе израйлски, народе Божий! Цѣлувамъ тая земя, по която ходятъ свободнитѣ хора. И ти, Авироне и ти, Датане и ти, Ко-

рея — вие всички сте царе. Мили мои свободни братя, ще търпите ли, нѣкога да видите надъ себе си отново чужда царска рѣка? . . .

— Това не е добро увѣщавалъ Самуилъ Еврейския народъ. Царьтъ ще бѣде вашъ господарь. Ще господарува надъ васъ, надъ вашитѣ семейства; надъ вашитѣ ниви и ливади, и надъ вашия животъ. Вие ще трѣбва да работите за него. Неговитѣ дворци и салтанати да поддържате. Ще сѣете и ще жънете зарадъ него. Синоветѣ и дѣшеритѣ си нему на служба ще дадете.

Но това увѣщание никой не чулъ. Робскитѣ привички надиватъ. Евреитѣ отново ставатъ роби на собствения си царь.

— Пророкъ Исая знае, че е безцѣлно да се вика противъ тоя или оня царь. Да се възстава противъ еврейския напимѣрь, само царь. Той има откровение отъ горѣ. Богъ говори чрѣзъ него. И той знае, че единъ день царе не ще има, не трѣбва да има, защото всички хора сѣ прѣдначинени свободни да бѣдатъ, сами царе и богове на себе си да бѣдатъ. Единъ день, казва пророкътъ, земнитѣ царе ще се събератъ както се събиратъ уницитѣ въ затвори и ще се затворятъ въ тъмница. Тогава Господъ, правдата и справедливостъта ще се възцарятъ на земята.

Въ онзи день казва Исая, хиени ще се свѣртатъ въ тѣхнитѣ палати.

А царскитѣ хора, ония които сега образуватъ тѣй нареченитѣ придворни камарили, ония които подъ закрилата на царската мощъ правятъ политика, правятъ своето собствено положение за смѣтка на народнитѣ работни маси, — за всички тѣхъ свѣтиятъ анархистъ-интернационалистъ казва: жезълътъ имъ, властѣта имъ ще се прѣчупи. Грабителитъ ще изчезнатъ, разорителитъ и насилницитъ ще се изтрѣбятъ отъ земята, ще бѣдѣтъ пометени съ метлата на гибельта. Защото денътъ на Господа Савоота ще бѣде върху всѣки гордѣливъ и величавъ и върху всѣкого, който се наддига, и върху украсенитѣ стѣни, върху всичкитѣ видове богатства. Защото този е дѣлътъ, туй се пада на онѣзи, които обиратъ, туй е жребиего, участѣта на ония, които грабятъ и насилватъ. И всичката имъ войска въ онзи день ще падне, както пада листъ отъ лоза. Защото новитѣ, бѣдѣщи хора когато станатъ както е съвършенъ небесниятъ баща не ще се нуждаятъ отъ войска, ножоветѣ си ще исковатъ за палешници и копията си въ сѣрпове. Ще настане новъ редъ на земята. Нови обществени и международни отношения, когато границитѣ ще се съборятъ и народитѣ заживѣятъ братски и никой нѣма да вдигне мечъ противъ брата си, защото който вдига мечъ противъ човѣка, той вдига мечъ противъ Бога, Който е въ човѣка.

— Богъ е вѣчно добро. Човѣкъ е носителъ на доброто, на Божията искра, на Божията душа, на Божия образъ и подобие. Животътъ на народитѣ, на човѣка изобщо, трѣбва да стане възплотено, реално добро.

И слѣдъ всичко това пророкъ Исая е утѣшавалъ слабитѣ и потиснатитѣ. Не се бойте отъ нападкитъ на човѣцитѣ, нито се смущавайте отъ укоритѣ имъ.

Нека ви нападатъ. Правдата приближава. Спасението на човѣка иде. И тогава горко на ония, които правятъ неправди които създаватъ закони, които пишатъ насилие за да лишатъ сиромаситѣ отъ правосудие и да ограбятъ правата на нищитѣ, за да имъ станатъ корисъ вдовицитѣ и да съблѣватъ сирачетата . . .

Горко на онѣзи които изброяватъ кжщитѣ на града, за да имъ налагатъ данѣци, и налагатъ данѣци непосилни; които продаватъ кжщитѣ и покжщинната на поданицитѣ. Но ето, че онзи день иде когато глухитѣ ще чуятъ и слѣпнитѣ ще видятъ, че съществуващия строй въ разнитѣ отечества е противно безаконие на Божията правда.

— Въ Дантевия, Адъ, въ оная частъ отъ съчинението на великия флорентийски поетъ, дѣто той събира всички образи на скръбта и отчаянието, има единъ крѣвавъ потокъ, който тече въ единъ отъ адскитѣ кръгове. И въ този крѣвавъ потокъ потъватъ и се давятъ човѣшки сѣнки: нѣкои, се издигатъ мъчително и уста имъ се подава надъ крѣвавитѣ вълни. Но постъпено този потокъ се изчерпва и спада и най послѣ става до толкова плитко, щото на човѣшкитѣ сѣнки се вижда челото, се виждатъ гърдитѣ, но нозѣтъ имъ само газатъ изъ крѣвѣта!

Е добръ, въ тази частъ нозѣтъ на човѣшката раса, долнитѣ краища на човѣшката раса сѣ още покрити съ потока крѣвъ, но сърдцето на човѣка, челото на човѣка, съзнанието му, мисълта му сѣ надъ крѣвавия потокъ и скоро ще минемъ крѣватата рѣка — рѣката на мрака.

— А за туй огромно дѣло, дѣло народно, дѣло международно, — освободението на човѣка, освобождението отъ наемничество, освобождението отъ робство, освобождението на народитѣ, не е доволно само единството между насъ всички християни. Християнското народно и международно единство, тамъ е нашата сила, тамъ е надеждата, тамъ е свѣтото и култивирано отъ Христа сѣме на християнска всесвѣтска фамилия, въ която човѣчеството ще се яви най-сетнѣ въ блѣсъка на своя разумъ и духъ . . .

За вниманието на Евангелиститѣ.

Евангелизирана ли е България?

Нѣмамъ намѣрение нито да демагогствувамъ, нито да влазимъ въ полемики. Желанието ми е да повдигна само единъ отдавна назрѣлъ въпросъ, чийто разрѣшение считамъ налѣжаще.

Ето половинъ вѣкъ вече какъ България се крѣтосва отъ Евангелски Мисионери; купища злато сѣ разпилѣни; рѣки отъ думи пролѣти. И какъвъ е постигнатия успѣхъ? Равнява ли се той на срѣдствата и усилията издѣдени за него?—Евангелизирана ли е България?

Зависи, наистина, какво подразбираме подъ думата „Евангелизиране“. Каквото и да бѣде то, обаче, ний сме твърдо убѣдени, че цѣлѣта далечъ не е постигната.

Отъ нѣколко врѣме насамъ цѣлото дѣло се намира въ пълнѣнъ застой. Положението на църквитѣ е плачевно. Повечето отъ тѣхъ останали безъ работници и срѣдства бавно но сигурно се обезлюдяватъ. На мѣста дори ще видите полусъборени църкви, оставени на произвола — паството отдавна разпиляно . . .

Горчива е истината. Плачевна е тя. Но трѣбва ли да се крѣне? — Да се продължава както до сега ще рече, да се отива съ отворени очи къмъ провала. Не е мъчно да се види, че съ досегашната тактика Бъл. Ев.

църкви ще изчезнат въ много по-късо време отколкото е било нужно да се създадът.

Защо всичко туй? Изгубило ли е християнството силата си? Толкова покваренъ ли е българския народъ?

Явно като бѣлъ день е, че грѣшката не е ни въ християнството, ни въ народа. Тя е въ тактиката на ония, които сѣ се нагърбили съ прѣхристиянизиранието му.

Българския народъ нѣма нужда отъ религия, която ще промѣни само името на църквата му. Той има нужда отъ религия, която ще промѣни нейния животъ. И до толкова до колкото протестантизма въ България е билъ факторъ за похристиянизиранието живота на християнитѣ, до толкова доколкото Евангелизма е билъ религия на животъ и дѣла, до толкова той е ималъ успѣхъ.

Българския народъ е практиченъ народъ. Той обича своето си и никога нѣма да го даде за чуждото, ако не види, че то е по-добро.

Въ състояние ли сѣ Евангелскитѣ ратници да дадѣтъ на народа това по-добро? Не сме ние, които ще успорваме прѣвъзходството на протестантизма надъ православието, нито обстоятелството, че той е единъ отъ най-сѣщественитѣ фактори за морализирането на Българския народъ; но доволно силенъ факторъ ли е билъ той, да го накара да промѣни религията и традициитѣ си?

Идете въ Евангелскитѣ църкви и вий съ огорчение ще констатираете, че това което нѣкога е било жива религия, днесъ е на замиране. Липсва истинното християнство. Формализма прѣобладава. Протестантизма тамъ цари. Разлика въ живота на членоветѣ имъ и тая на мнозина усърдни православни едва ли има. Болнитѣ бѣднитѣ и вдовицитѣ имъ едва ли сѣ по-добри прѣгледани. Любовта между членоветѣ на мѣста, едва ли надминава любовта на лицемѣритѣ.

Петдесетъ години вече, за любовь и милосердие се проповѣдва и нито едно заведение на милосердие и християнска любовь не е съградено. Какъ може издигнатото да бѣде дълготрайно кога е било съградено само върху думи? — Дѣлата, ето вѣчната упора на църква и Християнството. — Колко сиропиталища и болници съгради евангелизма у насъ? Колко гладни нахрани?

Дѣйствителността е твърдѣ горчива.

Не сиропиталища и старопиталища за отхвърлениитѣ и забравенитѣ въ живота, но за неговитѣ най-заслужели синове и ратници, паднали въ неволя, щомъ дойде до помагане, веснитѣ сѣ били винаги празни, срдствата изчерпани.

Прѣди нѣколко години единъ отъ най-способнитѣ и най-заслужели пастири падна тѣжко боленъ. Да намѣри срдства да се лѣкува, нещастния трѣбваше да продаде нѣкои отъ къщнитѣ си потреби.

Най-себеотрицателния християнинъ, който познавамъ е днесъ боленъ оставенъ на произвола. Дългогодишенъ пастиръ и учителъ, всичко каквото е получавалъ той е раздавалъ на нуждающитѣ се. Дългата и усърдна работа го най-послѣ сломи. Днесъ той е боленъ безъ да може да намѣри срдства да замине да се лѣкува.

Думи, думи и само думи, това е днесъ девиза на протестантизма у насъ. Католицитѣ въ своята пропаганда изглеждатъ много по-разумни. За езуитщината нѣма почва въ България, но народа ги приема, защото вижда, че му градатъ прѣди всичко културни заведения и болници. Колко такива упорни точки има протестантизма у насъ? Американската гимназия въ Самоковъ не

може да се сочи за примѣръ. Тя служи повече за укоръ на доскорошнитѣ и уредници отколкото за похвала. Въпрѣки свободолюбивия духъ и чистия християнски моралъ, които царуватъ въ нея, въ техническо отношение стои много подолѣ отъ народнитѣ гимназии. А тя трѣбваше да бѣде първата въ България. Не прѣди много тя празнува петдесетъ годишнината си. Това е доволно дълго време, за да очакваме да бѣде, ако не висше училище, то поне Робертъ Колежъ за България.

Въ раннитѣ свои години протестантизма напредваше, защото бѣше носителъ на по-висша култура и моралъ. Въ много случаи мисионеритѣ сѣ били единственитѣ негови учители и най-интелегентни просвѣтителни. Вѣстникъ „Зорница“ на времето си е билъ почти единствения най-сериозенъ и най-разпространенъ вѣстникъ. Културното му влияние върху народа е било грамадно.

Тѣй ли е днесъ?

Уважението което питаемъ къмъ заслужелия на дѣлото днешенъ неинъ редакторъ ни кара да се задоволимъ съ зададения въпросъ само. Но думи горчиви трѣбва да се кажатъ и тукъ. Рани дългогодишни не се лѣкуватъ съ подсладена вода!

Протестантизма въ България не напредва, защото въ културно и друго отношение българския народъ го твърдѣ много задмина. Мисионеритѣ и евангелскитѣ пастири днесъ не сѣ най-просвѣтенитѣ човѣци въ България. Дѣйността на евангелскитѣ църкви не стои много по-високо отъ дѣйността на нѣкой православни Християнски братства.

Подобно християнство не може да задоволи народа; за подобно християнство не си заслужава да се градатъ нови църкви . . .

Не е ли време да се упомнимъ?

Не е ли време да потърсимъ нови пътища?

Слѣдъ тържествата.

Грѣхътъ, а не Богъ създаде царетѣ.

Тази година почнахме съ тържества. Тѣй било угодно на Него, чрѣзъ „кого то всичко стана и безъ когото не стана нито едно отъ онова което е станало....“

Царъ Фердинандъ за да покаже на свѣта, че въ Софийския дворецъ е засѣдала вече царска династия, и за да „набие въ главата“ на българския данъкоплатецъ, че е основалъ династията у насъ и че на тая династия той трѣбва да гледа съ трепетъ и благоговѣние, обяви 20 Януари за Великъ день. За тая цѣль бѣха повикани чужденци за украска на царското тържество — чужди прѣстонослѣдници и дипломати. Наредъ съ тѣхъ царътъ заповѣда на министри, придворни, генерали, владци, попове и войници да го придружатъ.

И цѣлия този кортежъ, „карнавалъ отъ охолнитѣ и сититѣ“ тържествено и блѣсково отпразднува пълнолѣтието на царския синъ.

— Великъ день, говорѣтъ въ „св. Кралъ“ единъ отъ „замѣстницитѣ“ на босоногия Исусъ...

— Да, великъ день за „малкия князъ“, за великия му баща, за вѣлико пълнолѣтие, великъ е за великата прѣмъдростъ на великия по убожеството си чернокопецъ.

Ние бихме казали съ сѣщия езикъ въ по-друга форма: „Велика България съ великото си търпѣние.“

Столицата прилича на празнично облечена дъвица, писа единъ отъ ежедневниците. По нейните улици се движатъ въ тѣла суета гъмжило свѣтъ и гледа малките флагчета, които се вѣятъ отъ тихия зименъ вѣтрецъ... надъ улиците висятъ разноцветни електрически лампички и въ дрезгавината на нощта прѣскаатъ феерична свѣтлина... нѣждѣ музика свири... Струватъ се, че хората сж довольни отъ своя животъ и се разхождатъ доволно сити. Надъ замъка, дѣто живѣе най-доволниятъ се вѣе знаме, а вътрѣ въ него на богатата трапеза вино се лѣе и слова се говорятъ за блѣска и величието на България.

— Каква блаженна страна! И псетата сж охранени като царе и министрите сж послушни като псета...

Ние, които гледаме на живота съ по други очи, които не искаме да гледаме прѣзъ перде, не искаме да дволичимъ и лицемѣримъ, за да ни е топло и охолно, имаме особено мнѣние за Януарското тържество. Задъ всички блѣсъкъ на празненството, ние виждаме гнилото, лошото, тъмното.

Нашето мнѣние за тържествата е положително. Нѣкои вѣстници и вѣстничета писаха двосмислено. И тъй и иначе. И биваше и не биваше. Нѣматъ воли. липсва имъ куражъ да кажатъ да, или не! Демооготвуватъ съ народното довѣрие. Искатъ да сж угодни и на гладния селянинъ и на сития въ двореца. Ке го лажимъ нали?

Но, народа се не лъже вече. Той не може да се увлѣче въ едно праздно и луксозно тържество. Българскиятъ данѣкоплатецъ показва своето справедливо отвържение отъ лошите желанія на дворцовата камарила, която иска да бѣде непрѣкъснато центъръ на внимание, и салтанати.

Право забѣлѣза единъ ежедневникъ, че нашиятъ народъ вече не е въ политическия си пелени, че и той е вече пълнолѣтенъ и не се въодушевява отъ блѣска на безумни тържества, за които безсмислено се хвърлиха наеднажъ отъ държавата и общините една обща сума по-голяма отъ милионъ. Хвърлиха се тѣзи народни пари или съвсѣмъ на вѣтра за фишечи или пъкъ за подарѣци на едно момче, чийто баща е милионеръ и е въ състояние съ свои сръдства да му достави всичко каквото му се прищѣло.

Всички тѣзи посрѣщания и изпращания, паради, освѣтления, пукоти, треседи отъ фишечи и топове, камбани и викове — всичко това ясно охарактеризира душата на царскитѣ свѣтници, които сж рѣшили да устроятъ тѣзи тържества.

Не ще съмнѣние, тѣ сж се водили по „рецептите“, на едно далечно минало, на крайно невѣжество, като за примѣръ въ Нероново време, когато тълпата е рѣвяла отъ въсторгъ, когато слѣподушието и страха сж заглъсвали всички истинно човѣшки чувства, когато вѣрата въ богопомазанитѣ като хора сж извънчовѣшки дарби е била универсална.

Днесъ, обаче, слѣподушие, тая вѣра вече не сжществува. Днеска и послѣдния селякъ знае, че царетѣ не сж божествени пратеници; знаятъ, че въ новото идно време царе не ще има, не трѣбва да има, защото Богъ е създалъ не царе, а хора — всички сж еднакви права....

Свършиха се тържествата.

Угаснаха факлитѣ, заглъхнаха топовните залпове, отидоха си царскитѣ гости.

Паради, молебени, камбанни звуци, пѣсни, музика — всичко мълкна.

Но, народътъ, на когото се е одрала и послѣдната риза почва да се раздвижва. Въ него е възникнала вече умразата къмъ монархизма. Послѣдната сама изтрѣгва умразата му.

Като гледаме какъ бързо ставатъ прѣвтратитѣ въ днешно време, като гледаме какъ бързо доскоршната Китайска империя се реорганизира въ република, ние неволно почваме да съзираме духътъ на бързата промѣна въ народния ни организъмъ.

— А пъкъ то е страшно, когато народната душа закипи. Страшно е, разбира се, само за ония, които не сж могли да съзиратъ, че днесъ не е време за тържества, не е време за тлѣние на народната пара; страшно е и за ония, които като не могатъ да разбератъ дълбокото мълчание на народа, ще бѣдатъ утрѣ изненадани съ други по внушителни проявления на туй народно възмущение.

О, страшно е народното мълчание!

Страшно, е когато се заключи душата на единъ народъ и въ нея почне да расте и зрѣе съмето на отвържение спрѣмо единъ институтъ.

Задъ всички шумъ на тия тържества, станали съ блѣска на парадитѣ и церомонитѣ на древнитѣ монархии — чува се сподадения викъ на измъчена България.

Слѣдъ тържествата народътъ ще заговори! И гръмливъ ще бѣде неговия гласъ!

— „Всичко чрѣзъ него и безъ него не стана нито едно отъ онова, което е станало...“ Така е казано въ книгата на евангелиститѣ и тѣя думи се отнасятъ за невидимия Богъ....

— И у насъ редица лъжеевангелисти, които цѣлуватъ евангелието на политическата лъжа и монархическия издвигъ и насилия — се кълнатъ въ негово име и отдаватъ на него всички успѣхъ и блѣсъкъ на България....

— Въ негово име се ограби нацията, чрѣзъ него се сътвори системата на личнитѣ управи... и доброто и злото — всичко чрѣзъ него....

— Когато настѣпи денътъ на разплатата и лъжеевангелието може да послужи като документъ за обвинение противъ него...

И тогава — всѣкому споредъ дѣлата... слѣдъ тържествата!

Carolina Hazard.

Нѣкои отъ идеалитѣ въ възпитанието на жената.

II.

Има три направления, въ които женитѣ иматъ прѣимущество надъ мъжетѣ: 1-во, тѣ сж здружителитѣ въ обществата, 2-ро, украсителитѣ въ живота и трето, отхранителитѣ на душата. Това ще каже, че жената трѣбва да се придържа за моралното бдене, за изящността и за чистотата; и въ тѣзи три посоки трѣбва да бѣде особно обучена.

Азъ ще се спра на кратко върху послѣднитѣ двѣ имено, украсителитѣ въ живота и отхранителитѣ на душата.

1-во, за да можемъ да опрѣдѣлимъ що е красиво, трѣбва да имаме що-горѣ понятие за хубавото и за тая цѣль едно дълго и сериозно обучение за схватливитѣ способности е нужно. Много бѣхъ зачудена веднѣжъ, като чухъ отъ едно момиче на 16 години да ме увѣрва, че никога прѣзъ живота си не е видѣла виолетка; та, която за 16 год. е живѣла и ходила по разходки въ ливадитѣ, полетата, когато всѣка пролѣтъ има такъво изобилие отъ красиви виолетки да казва, че не знае що е виолетка. Ето тѣй слѣпо може чловѣкъ да прѣмине тоя пѣленъ съ красоти свѣтъ; въ миналото, когато жената бѣше тѣй да кажемъ затворена въ домѣтъ, малко случаи е имала да се обучава въ това направление. Днесъ, всѣкиятъ науки я призиватъ, — изучаването на небесата горѣ, земята отъ долу, водята подъ земята — всичко е капи съ привлекателнитѣ случаи и възможности да открие чудеснитѣ и прѣкрасни Бижиини създания. Това широко поле отъ знание съ своитѣ безкрайни възможности, не само обучава око, но и умѣтъ. До врѣмето на Сократа, абстрактната хубостъ е била тема само за поетитѣ и е разпалвала и ентусиазирала само философитѣ, обаче днесъ, идеалната жена взима активно участие и въ туй направление; но пакъ чувствува се голѣмата нужда отъ правото обучение и сващане на хубостта. Необученото око намира сходството въ най простия и естественъ пѣтъ на нѣщата и за дълго се спира да наблюдава нѣкой прѣдметъ или здание отъ добра съразмѣрностъ, безъ обаче да знае нѣщо отъ правилата на хубостта. Съ каква цѣль е направенъ, или прѣдставенъ прѣдметъ? Само за украшение ли е, да задоволява око, или за употребление, или пѣкъ е комбинация отъ тия двѣтъ? Но има по-вижна стѣпка отъ тая. Не е доволно само да разпознаваме красивото и да се наслаждаваме отъ него, но и сами да го възпроизвѣждаме. Както въ всѣко друго изкуство се изисква години и години до като да се постигне нѣщо, сѣщо, е и тукъ. Законѣтъ е единъ, неизмѣненъ. Ученикѣтъ, който се е наелъ да изучава и създава красивото, който е въ състояние да види прѣкрасното въ всѣко нѣщо въ създадения свѣтъ и въ рамкитѣ на мисълта, е дѣйствително започналъ да става самъ той по-хубавъ. Защото красотата прѣминава въ лицето, което изучава хубавото. Никой не може да даде това, което не притежава. Прѣди всѣчко, той или тя трѣбва да поглъне, или тѣй да кажа, да се напои съ хубостъ отъ великитѣ природни източници и резервоари на прѣкрасното; за да стане самъ той истинско красивъ въ животъ и характеръ и така ще е въ състояние да разпрѣсква хубостъ макомо си. Ето тайната на добритѣ маниери, за които слушаме толкозъ много да се говори. Не външна кода на маниеритѣ, не модно ставане и сѣдане, нито пѣкъ свалване на шапката съставляватъ добритѣ маниери. Всичко това може да се направи и пакъ да съществува грубостта и невѣжливостта. Коренѣтъ на добритѣ маниери се крие много по-надълбоко. Намира се въ тихото и благородно сърдце, което не може да изтърпи нѣщо, което е неочливо и неприятно, но се изразява въ най-елегантнитѣ и прилични начини. Такъво лице е приятно въ всѣко общество, защото самото му присѣствие издава благодать. Ето кѣдъ се крие истинското благородство и красота. Но най важната частъ въ възпита-

нието е — отхранване на душата. Нѣкои възпитатели подържатъ, че изучаването на природата нѣма никакво влияние върху моралното възпитание на човѣка, но Фребелъ казва, че той е единъ отъ най-главнитѣ фактори, чрѣзъ които можемъ да приемемъ основания за разбиране на религиознитѣ истини. Жената е пазителката на моралитѣ, сѣщо, жената трѣбва да е и духовната водителка въ свѣта. Само съ успѣхѣтъ и напрѣдѣкѣтъ на жената, фамилиарния животъ стана възможенъ. Въ инстинкта на майчината любовъ Хенри Дрѣмъндъ намира зародишѣтъ на всички алтруизмъ. Любовъ за другитѣ, е започването на себепожъртувание и прѣдаване, една прѣданостъ, която може да расте и е пораснала до чудна неимовѣрностъ; тѣй че думата „Майка“ значи всичко което е благородно, несебелюбиво и любезно.

„Позволи тази майчина цѣлувка, най хубавото нѣщо, което има на земята, да се допре до челото ти“, Дѣва Мария е казала на дѣтето Исусъ. Обаче, не всички жени притежаватъ това благословение, но всички иматъ способността и възможността да схванатъ правото понятие за религията — не обучение въ вѣроу, догми, освѣнъ до толкозъ до колкото рамкитѣ на религията изискватъ, но обучение въ това, което е основата на религиозния животъ.

Майки, не е ли вашия трудъ въ състояние да развие духѣтъ на почитание, смирение и любовъ въ дѣцата ви, и не сѣ ли въ сѣщото врѣме вашитѣ добри думи и дѣла, които развиватъ религиозното чувство въ дѣтето?

Вашата грижа за малкитѣ *дѣтски души*, трѣбва да надминава грижата ви за храната, облѣклото, защото не е важно какво носи или яде чловѣкъ, но какъвъ е и що може да стори. Най-деликатната, най-мѣчната, но при това най-важната работа е развитието на душата, отъ която произлиза всичко, което е свято, чисто и благородно. Майката е сутринната и вечерната звѣзда въ живота. Майката е ангелски духъ въ домѣтъ. Нейната любовъ никога не охлажда, никога не се уморява, никога не заспива, всѣкога гори и свѣти съ уголѣмяваща пламенностъ, съ сладко и свято благоухание върху олтаря на домашното богослужение. Ето, каква трѣбва да е идеалната жена.

гр. Варна 7/II 1912 г.

А. Л. Мишкова.

C. H. Spurgeon.

Спасителната картина.

Може нѣкой отъ васъ да знае приказката за артиста, който билъ продавъ душата си на дявола, за да му дава сила да рисува всѣки прѣдметъ що си избере отъ живота: но всѣки не знае цѣлата история, какъ се е развилъ контрактъ имъ и какво се е случило по-послѣ.

Името на този артистъ бѣше Кампо. Имаше сѣбни въ негова животъ за които той не искаше да си спомня даже, но тѣхъ той рисувахе незабѣлѣзено. На 50 години като бѣше, паметта му отслабваше, жена му го остави, дѣцата му се караха съ него, много отъ приятелитѣ му, които бѣше оскърбявалъ, го оставиха; но той придоби за себе си щастие и голѣмо име. Не

беше чудно тогава, че въ това му положение той щеше да бъде заблъзван от дявола, че развали контракта, поради което послѣдва затъняване на паметта му и многото приключения въ живота и душата му. Самата мисъл за това го накарва да се напие; но като за единъ мѣсецъ бѣше въ такъво положение, той бѣше принуденъ да изживи една цѣла нощъ въ борба между коприненитѣ постелки или пъкъ безъ отидъ да се разхожда по коридора или по могилигѣ около неговата вила.

На третата заранъ, той проводи да повикатъ Отецъ Антоний, който бѣше свещенослужителъ въ близкото село. Отецъ Антоний бѣше старъ, но, споредъ поканата той отиде при Камило. Съвѣта що той му даде е отъ старата, добръ позната легенда, ако артиста нарисувва образа на Христа. Артиста употреби всичкото си изкуство да направи това. Може би, отъ неговата добрата или отъ естетическия му вкусъ; може би, отъ неговата амбиция Камило рѣши да нарисувва не умирающия и наскърбенъ Слсатель, когото толкова много артистичѣ обичатъ да рисуватъ, но въщо по-особено — Исусъ въ ежедневиия животъ. Споредъ контракта съ дявола, той можеше да възпроизведе този прѣдметъ изъ живота.

Тя бѣше чудна картина. Краската на косата и брадата Му азъ немога да опиша, но фактъ е че всѣкой който я види щеше да помни тѣзи подробности. Това, което тѣ видѣха и което никога нѣма да забравятъ е лицето на единъ човѣкъ на скърби и навикналъ на млчнотии; оставенъ отъ, тѣзи, които обичае, прѣзренъ и бѣденъ, но пакъ имаше чудна свѣтлина въ всѣка бръчка на лицето му, — като единъ, който е дошелъ да извърши напълно волята Божия. Устнитѣ сж малко усмихнати, и очитѣ пълни съ свѣтлина толкова чисти, че не може да гледа на неправдата а търсятъ безкрайна нѣжностъ въ сърдцата.

Камило не можеше да стои прѣдъ тѣзи очи; той се хвърли на дъшемето плачущъ безутѣшно. и когато легеше, дявола дойде да го изпитва. Рисувача не усѣти кога удари часовника, нито чу шумѣтъ що бѣ произведенъ отъ неочаквания неприятелъ, който видѣ, че молитвата на Камило е чула. Заслѣпенъ отъ сълзитѣ, той не можеше да види колко е часѣтъ даже. Артиста се изправи на краката си, като остави на пода нищо-жния контрактъ що бѣ написанъ съ собствената му кръвъ. Той позна, че е избавенъ. За единъ часъ той бѣше въ екстазъ. Въ това врѣме той рѣши да довърши картинитѣ си, и да повика на угощение приятелитѣ си артисти, за да разбере отъ лицата имъ тѣхната завистъ и да приеме тѣхнитѣ поздравии. Въ този случай нѣма да се явятъ такива диви оргии, каквито сж се явявали въ други врѣмена, — той ще бѣде единъ особно декориранъ банкетъ.

Камило не виждаше нищо противно на това. Картината бѣше най-хубавата, която нѣкога е рисувалъ. Гоститѣ бѣха зачудени и слѣдваха неговитѣ обяснения съ пълна готовностъ, додѣто да се приготи виното и бѣде сложена трапезата. Камило повдигна покривалото отъ лицето на Христа. За една минута настана млчание. Тогава, една жена, която бѣше на банкетата, разкошно облѣчена, съ блѣдо лице съ разтреперани ржѣ, заплака високо и като се биеше по главата, тргнa къмъ вратата: „Нека си отида“, каза тя, „той ще ме убие“. Нека си излѣза, прѣди очитѣ Му да ме съкрушатъ.

Другъ гостенинъ, младежъ съ чаша вино до уститѣ му, изплю отровата, падна на колѣнѣ и заплака; други скърбѣха и плачеха; по единъ удари Камило и го нарече дяволъ, за дѣто ги е смутилъ, и единъ по единъ всички излѣзаха отъ банкетата и оставиха домакина самитъ.

Камило бѣше блѣдъ и ржѣтъ му трѣперѣха до като пакъ покри образа на Христа.

На другия день, щомъ се съмна, Камило се качи на конъ и отиде да посѣти Отецъ Антоний. Сега той не проводи да го повикатъ. Като бѣше въ къщата на свещеника, той се стараше да си припомни всичкитѣ грѣхове що бѣше сторилъ въ миналото. „Ти не можешъ да се съмнѣвашъ, Отче, че азъ имамъ сърдечна скърбъ“, каза артиста. „Какво може да ме спрѣ да не се изповѣдамъ?“

„Нищо“, каза Антоний, „нищо не може, освѣтъ образа на Христа.“

„Ахъ“, отговори Камило, „азъ съмъ освободенъ, и като такъвъ, отъ благодарностъ къмъ Бога, който развали контракта ни съ дявола, азъ се обѣщавамъ отъ сега да се раздѣля съ моитѣ лоши пактица и другари и да живѣя справедливо за напредъ.“

„Богъ да ти даде благодать, да направишъ така“, каза Отецъ Антоний. „Но, въ сжщото врѣме, Отче мой“, притурѣ артиста, „ти трѣбва да допуснешъ, че има яѣкои промѣни въ мене. Азъ съмъ наслѣдилъ лоши мисли: азъ бѣхъ въ лошо положение; приятелитѣ ми ме оставиха; жена ми ме напустна, и дѣцата ми ме прѣзрѣха.“

„Това е вѣрно“, каза Отецъ Антоний. „Но, азъ имъ прощавамъ. Азъ най-свободно имъ прощавамъ“, каза Камило. „Азъ не мога да ги върна въ сърдцето си и въ домѣтъ си, защото не заслужаватъ: но азъ не желяя лошо за тѣхъ Отче“.

„Азъ не уповавамъ на това. сине мой, Камило“, каза Отецъ Антоний.

„Наистина, ако и да съмъ единъ голѣмъ грѣшникъ, има други човѣци, които сж по-лоши отъ мене“ продължи артиста. „Виждъ ме какъвъ съмъ. Ти ме помнишъ, когато бѣхъ единъ малъкъ парцаливко, но погледни ме сега. Азъ никога не съмъ мислилъ за контракта съ дявола, нито да уповавамъ въ нѣщо, което хората наричатъ грѣхъ. Азъ съмъ живѣлъ животъ въ удоволствия, но поврѣдилъ ли съмъ нѣкого?“ „Ти знаешъ“, каза свѣтия човѣкъ. „Азъ знаа“, каза Камило. „Добръ, тогава, опростиме и благослови ме, за да се върна съ чисто съдце и мирна съвѣстъ“.

„Има ли поеривало картината?“ попита Отецъ Антоний. Артиста потвърди това смутено. „Тогава тука е твоята погрѣшка“, каза Отецъ Антоний. „Да туришъ картината въ оная стая на къщата си въ която най-много стоишъ, и да отмахнешъ покривалото ѣ. Когато онѣзи очи проникнатъ въ дълбочината на сърдцето ти што да виждашъ себе си, както тѣ виждатъ тебе, тогава ела, ако искашъ благословение и миръ. Сега, Богъ да бѣде съ тебе, сбогомъ“.

Камило си тргнa наскърбенъ къмъ дома. „Но, азъ сега бѣхъ веселъ и блаженъ!“ каза той на себе си.

„Отецъ Антоний добръ ми стори, като развали мирѣтъ ми?“ каза той. „И той всѣкога ли мисли за грѣховетѣ си?“

Слѣдъ една седмица Камило пакъ посѣти свещеника.

„Отче мой“, каза той, „сега азъ съмъ по лошъ човѣкъ отъ колкото съмъ сънувалъ, какъ смѣя да искамъ извинение? Когато отидохъ въ занимателната стая и като гледахъ на картината, която ти ми прѣпороча да гледамъ, не мога ти изказа и не ме питай! Горко ми за дѣто съмъ писалъ лошо за толкова много хора! Мислишъ ли, че нѣкога ще бъда доволенъ?“

„Ти знаешъ“, каза свещеника. „Върни се и погледни още веднѣжъ образа на Христа“.

Камило се върна у дома си. На другия день, той стана рано и отиде въ къщата на онази жена, която избѣга отъ лицето Христово на неговата картина. Ти и азъ сме вършили много злини, не трѣбва ли сега да правимъ добрини? Жената се съгласи. Тя продаде скъпоцѣнноститѣ си, хубавитѣ си дрехи и всичко скъпо което имаше; и Камило направи същото. Слѣдъ това, тѣ намѣриха и други жени, които знаеха, събраха ги въ една къща и се общаха да живѣятъ благочестивъ животъ.

Камило си отиде, като очакваше да може да гледа безъ страхъ образа на Христа. Въ него нѣмаше нищо страшно, освѣнъ нѣжна любовъ и очи, които търсятъ чистота.

На другата заранъ той отиде при главния артистъ въ града и го помоли да купи всѣка картина на която е написано името на Камило. Казваше се, че Камило е великъ рисуващъ. Ако и да основата на картинитѣ му бѣ покрита съ злато, пакъ той не искаше да знае за цѣната имъ. За него остана само една скромна къщичка въ която се принесе да живѣе, съ себе си зема и картината на образа Христовъ. Всички тѣзи: злато, лошитѣ навици и лошитѣ картини бѣха изгорени съ огънь.

„Сега дѣйствително се каа: и мога да бъда простенъ?“ се попита Камило, като отиваше съ весело и пълно съ миръ сърдце къмъ дома на Отецъ Антоний.

„Богъ да ти даде миръ, сине мой, ти си сторилъ добръ“, каза свещеника. „Ти имашъ бѣденъ домъ, но си съ богато сърдце. Къдѣ е онази, която трѣбва да бѣде участница и въ дѣлтѣ?“

„Жена ми ли?“ извика Камило, като се изправи на краката си. „О, Отецъ, ти знаешъ, че тя ми е сърдита“. „А ти?“ каза Отецъ Антоний.

Камило се върна пакъ въ града. „Всичко стана отъ Отецъ Антоний дѣто развали мирътъ ми“ каза той. „Ахъ, ей тъкмо сега азъ бѣхъ тъй веселъ!“ Но той не забрави своята грѣховностъ, и на другия день пакъ отиде при свещеника.

„Отче Антоний“, каза той, „ти всѣкога си ми билъ вѣренъ. Помогни ми сега да намѣря жена си. Свещеника го придружи въ радостъ, и тѣ намѣриха жената на Камило въ много мизерно положение. На скъщото врѣме и тя се освободи отъ търсене на мъжа си. „Нѣма ли да ѝ простя, както тя ми прощава“, каза артиста нѣжно! и той я заведе у дома си, като се общаха да живѣятъ по-добъръ животъ, и че той ще се отнася по-благо къмъ нея. Христовия образъ висѣше на стѣната откритъ. Слѣдъ день или два, Камило отиде пакъ при свещеника съ очи прѣпълнени съ сълзи.

Отче Антоний“, каза той, „Господъ ми откри моето състояние. Азъ съмъ билъ лошъ синъ на старата

Мариета, моята баба, лошъ мъжъ на жена си и лошъ баща на дѣцата си. Моитѣ грѣхове имъ причиниха толкова страдания. Моя животъ ги поврѣди. Помогни ми да бъда добъръ“. Така, Отецъ Антоний му помогна и намѣриха старата Мариета, която за много години бѣше прѣнебрегналъ, и синоветѣ му и дѣщеритѣ му намѣриха, а прѣди тѣхъ, даже всичкитѣ артисти му простиха и припаднаха на врата му съ сълзи, като му простиха и простени бидоха.

Само Мариета, която бѣше забравила погрѣшкитѣ му, а си мислѣше въ това врѣме за великото име и славата, която бѣше придобилъ, каза, че нѣма за какво да му прощава. Така Камило е зема въ дома си, а дѣцата му живѣха близо при къщата му въ свои си къщи, и всички бѣха радостни и въ миръ помежду си.

Образа на Христа свѣтѣше надъ тѣхъ отъ стѣната, но тѣ имаха малко приятели въ града да дружатъ съ тѣхъ, защото се страхуваха да се срѣщнатъ съ тѣзи нарисувани очи.

Сега, като живѣха тѣ добръ заедно, Камило отиде пакъ при свещеника, и каза: „Отче, мога ли още да бъда простенъ?“ Отецъ Антоний не отговори нищо. „Какво“, извика артиста, „има ли нѣщо друго което трѣбва да направя?“ „Ти знаешъ“, каза Отецъ Антоний. „Азъ не знамъ“, каза Камило жалостно. „Азъ съмъ направилъ всичко което може да се направи, даже най-тѣсното приятелство, което свързаше душата ми въ миналото, азъ съмъ готовъ да поднова, и ако приятели ми е виноватъ, готовъ съмъ да му простя. Но, какво още трѣбва да направя?“ понита камило.

„Ти знаешъ какво ти казва образа. Сине мой, когато си приелъ неговото опрощение, нѣма нужда да искашъ азъ да ти простя.

Тогава Камило си отиде пакъ наскърбенъ, и на скъщото врѣме веселъ, като усѣти, че може сега да гледа чисто и безъ страхъ въ очитѣ Христови.

Така, като настана нощъ и той остана самичакъ, колѣннич прѣдъ образа и като държеше ръцѣтѣ си згърнати, като малко дѣте на молитва, той гледаше на нарисуванитѣ очи, образа Христовъ освѣти душата му. Очитѣ бѣха пронизителни и пакъ нѣжни и любезни; устнитѣ излеждаха усмихната, както се усмихнува майка на лошото си дѣте на което казва: „Чудо мое, ти оскърбявашъ майка си“. Камило падна на лицето си съ плачъ. На заранъта той отиде при Отецъ Антоний.

„Ахъ, Отецъ, какъ смѣя да търся извинение азъ, който не познавахъ даже най-малкия си грѣхъ. Като сравнявамъ погрѣшкитѣ на другитѣ съ моитѣ, а моитѣ спрямо него, Ахъ!“ „А какви сж?“ каза Антоний.

„Азъ се вружавахъ съ неговитѣ неприятели, прѣнебрѣгахъ любовта му; изпѣждахъ го изъ сърдцето си и правѣхъ да съгрѣшаватъ тѣзи, за които той умрѣ.“

„И азъ“, каза Отецъ Антоний, „казвамъ, че Той прощава и всѣкога прощава.“ „Това е, което ме мжси“, каза Камило. „Той прощава свободно. Азъ съмъ се връщалъ стѣпка по стѣпка, а Той ме водѣше все по-близо до сърдцето си. Отецъ Антоний, какво трѣбва да направя, за да се спася?“

„Иди си, каза той, и още веднажъ погледни на образа Христовъ“.

Така, Камило си отиде, и прѣзъ цѣлата нощъ стоя колѣнничилъ прѣдъ образа, и очитѣ Христови освѣтляха душата му. Той се оскърби много, но и много се зара-

два; защото усѣти напълно любовта Божия въ него, и за първъ пътъ, въ половинъ-вѣковния си животъ, пълненъ съ грѣхове, той усѣти всичката му тежестъ.

Тогава, между радостта и скръбта, сърдцето му се съкруши, а душата му бѣ привлечена при океана на любовта и безпрѣдѣлната вѣчностъ.

На утрото Камило бѣ намѣренъ умрѣлъ между Христовитѣ очи съ миръ небесенъ, надъ неговата картина.

„Господъ Исусъ Христосъ ми е простилъ“ каза Отецъ Антоний.

гр. Хасково.

Съобщава А. Георгиевъ.

Дамата съ камелиитѣ.

Мила приятелко,

Забавихъ отговора съ писмото ти. Не че го омазоважихъ, а просто ми бѣ невъзможно веднага да отговоря. Искашъ моето мнение за книгата която четешъ: „Дамата съ камелиитѣ“.

Много отдавна съмъ я челъ. Още като ученикъ. По послѣ въ Америка като бѣхъ, гледахъ я и на сцената.

— Маргарита е героинята въ тази както възвишено-сентиментална, толкова и трогателна драма. Дъщеря на незнайни родители, отрасла между хора, стоящи на най-долното стъпало въ обществото, благодарение на хубостта си, съединена съ прѣфиненото съвършенство на благородната ѣ душа и изящния ѣ вкусъ, Маргарита се издига до положението на истинска царица въ Парижкитѣ салони, пълнени отъ бездѣлници мже, удоволствието за които е единствената като че ли цѣль въ живота и отъ лекоправи млади жени, които не се спиратъ прѣдъ нищо за да задоволятъ лудитѣ си фантазии, — салони въ които се опропастяватъ богатства, губятъ се младостъ и животъ; къдѣто покрай смѣха и веселието, много често се проливатъ най-горчиви сълзи и се разиграватъ най-ужасни трагедии.

Отрупана съ разкошъ и богатства, заобиколена отъ всичко което амбицията на една жена може да желае, тя би била „щастлива“, както сж „щастливи“ всички млади момичета, които въ професията на изтънена гризетка намиратъ най-лесния пътъ да задоволятъ своитѣ безсмислени капризи и успѣватъ, — защото никой не ѣ изпрѣвари по този пътъ, — тя би била „щастлива“, прочее, ако можеше съвсѣмъ да заглуши и послѣднитѣ останки отъ вродена добродѣтель, скрити пѣкъдѣ изъ тайнитѣ дилли на сърдцето ѣ, които по нѣкога взематъ такова надмощие надъ цѣлото ѣ морално сжщество, че човѣку се ще да забрави положението ѣ на паднала жена, да ѣ прости, чини му се, въ такъвъ случай, че нейнитѣ страдания сж достатъчно наказание за мимолѣтното ѣ „щастие.“

Но, нейната душа, родена за истинска любовъ, а не любима, възстава съ всички си сила противъ това положение, гнуса се отъ цѣната съ която тя го купува. Млади момци се надварятъ около нея, слагатъ въ краката ѣ несмѣтни богатства, горди сж да се покажатъ изъ салонитѣ съ нея, заобикалятъ я съ всички онѣзи нѣжности, така мили за жената, богато тѣ падатъ отъ

страна на обичанъ мжжъ, и така отвратителни, когато се отправятъ на едно сърдце заето съ други мисли....

Нешастица!

Тя се нуждае отъ уединение, а вижда къщата си пълна отъ любовници и гризетки! Тя се нуждае отъ тишина, а уморенитѣ ѣ уши отъ всѣка уста чуватъ едни и сжщи думи: богатъ съмъ, разполагамъ съ голѣма рента, съгласи се, приеми ме! Болнитѣ ѣ гърди иматъ нужда отъ спокойствие, а немилостивитѣ, егоиститѣ господари на врѣмето ѣ, за което тѣ скѣпо плащатъ, ѣ водятъ по балове и клубове, за да се гордѣятъ съ притежанието ѣ. Тя би искала най-послѣ да бѣде обичана...., а казватъ ѣ, че е хубава!

И когато прѣдъ нея се прѣдстави младиия Арманъ, човѣкъ съ истинско любяще сърдце, отъ устата на когото тя чува всичко онова, което отдавна желае измѣнената ѣ душа; когато тя се увѣрява въ искреността на неговитѣ чувства, въ незаинтересоваността на неговата любовъ, тя за часъ зарѣзва цѣлия животъ на разкошъ и изобилие, продава всичкитѣ си украшения и накити и напуца бурния градъ за да живѣе съ младиия и обикнатия отъ дълбочината на душата Арманъ, далечъ отъ свѣта и неговия шумъ. И пълно щастие започнува въ скромното жилище на тѣзи двѣ влюбени сърдца.

Маргарита се отказва отъ миналото си, тя се срами отъ него и живѣе съ настоящето, съ любовта си къмъ Арманъ, гради планове, за добродѣтеленъ животъ въ бѣдѣщето.

Христосъ прости каещата се грѣшница. Той обѣщаваше царство небесно на всички разкаяни грѣшници. Ние, хората, негови божемъ, послѣдователи, ние не прощаваме, не разбираме. Намъ не ни се иска да признаемъ, че има души по-чисти, по-възвишени отъ нашата. И като срѣщнемъ такава душевна чистота, която ни кара да видимъ нашето падание, ние веднага се запрѣтваме да търсимъ въ миналото на лицето съ тази душевна чистота, какъ да ѣ омѣрсимъ. И всѣкога намираме.

Сестрата на Арманъ била сгодена за сина на знатно сѣмейство, а той не искалъ да встъпи въ бракъ съ едно момиче, братѣтъ на което билъ въ такива сношения съ жена като Маргарита! Арманъ отъ друга страна губи всичко въ очитѣ на хората: ѣ честъ и достоинство, ѣ бѣдѣще. Що важатъ чистотата на отношенията му съ Маргарита и дълбочината, искреността на любовта имъ?

Баща му, загриженъ за щастieto на дъщеря си и за бѣдѣщето на своя синъ, отива единъ день въ къщата на Маргарита и Арманъ, когато послѣдниятъ е по работа въ Парижъ и излага на младата жена всичкитѣ послѣдствия за сѣмейството му и за Арманъ отъ съединението между тѣхъ двамата.

Въ името на дѣщеря си, „това невинно дѣте, което вижда щастieto си разбито,“ въ името на любовта ѣ къмъ Арманъ, който компрометира „бѣдѣщето“ си, стариятъ Дювалъ моли Маргарита да напустне сина му, да бѣга отъ него, да се завърне въ Парижъ безъ да го увѣдоми за срѣщата имъ.

Маргарита любѣ, но тя вижда това общество какво може да донесе на любимия, обичта на жена като нея. Сломена, разбита, съ горещи сълзи на очи, които прѣдизвикватъ такива и у стария баща, тя дава тържестъ

вено обещание и извършва това, на което едва ли биха били способни цѣл редъ „честни“ и „почтени“ жени. Тя заминава, като оставя писмо за любимия Арманъ, въ което отрича своята обичъ, прѣдставя я за невѣрна и му съобщава, че се връща на стария си животъ при баронъ де Варвилъ, който напразно по-рано търсѣше благоразположението ѝ.

Арманъ остава гръмнатъ при прочитането на това писмо и баща му едва успѣва да го хване въ рацѣтъ си, за да се не тръшне на земята и да си строши черепъ отъ горѣсть.

Бѣдната Маргарита!

Отхвърлена отъ Арманъ тя търпи обидитѣ му при разни срѣщи съ него, но не издава секрета между баща му и нея. Тя линѣ всѣки день повече; отдавнашната ѝ болѣсть я хвърля най-послѣ въ легло. Хубостъта ѝ

отлита, а заедно съ това и всичкитѣ ѝ обожатели. Изоставена, тя умира посрѣдъ голѣми маки и крайна мизерия въ стаята на едноврѣмешнитѣ оргии.

Арманъ, комуто старецътъ, трогнатъ отъ неописуемитѣ маки на бѣдната Маргарита, открива всичко, едва успѣва да прибере душата ѝ въ една послѣдния цѣлувка....

Ето моето впечатление, мила приятелко, отъ тази трагедия. Казвашъ, че тебе е непонятна тя. Вѣрвамъ. И то не защото не разбирашъ основната мисль на автора ѝ, така както горѣ я прѣдавамъ, а защото всичко това сж нѣща чужди на нашия животъ.

Надѣвамъ се да те задоволи настоящия ми отговоръ.

Съ приятелски поздравъ:

Zion.

Редакторски отдѣлъ.

Насърдителенъ отзивъ. Писмото адресирано до Варненския владика, дядо Симеонъ е раздухало духоветѣ на нашитѣ читатели. Редакцията е получила много насърдителни писма. Ний бихме обичали да имъ дадемъ гласностъ, но поради многото материалъ, принудени сме да ги изоставимъ.

„Слѣдъ като прочетохъ „отвореното ви писмо въ брой 5, най-горещо ви стискамъ дѣсницата за поведението ви борба противъ днешнитѣ формалности въ църквата — отживѣли вѣка си и противъ лицемѣрното духовенство, алчно за богатство и блѣсъкъ. Нека този зовъ се подеме отъ цѣлия български народъ за възтържествуването на истинската Христова църква.“

— Православенъ — Варна.

„Искрица“ ще разпали и най-безчувствениятъ окаменели сърдцъ. — Държайте! Да бѣде благословено дѣлото ви“ — Ф. Ил. П. Русе.

Сѣ въ този духъ ни пишатъ. Другъ единъ приятелъ иска това писмо да се отпечати въ отдѣлна книжка. Готовъ е да плати частъ отъ разноситѣ.

Значи, не сме сами. Нашия гласъ е доловенъ вече. А това е насърдително.

Въ църквата никой не отивалъ. Отъ село Еникъой, Варненска околия пишатъ по църковнитѣ работи въ селото. Между другото казва нашия дописникъ: „Ето какво се случва тукъ. Свещеника (укриваме името) е заловенъ съ жени въ църквата и по казитѣ. Сега е подъ сѣдъ. Селото плачи отъ него, а владиката пакъ го изпраща. По тая причина въ църквата никой не отива. Женитѣ сж наплашени, страхъ ги е....“

„Страхъ ги е“, чувашъ ли дѣдо владико? До такова ли дередже изпаднаха вашитѣ подведомствени „свещенослужители“ за да сж страшилище за благочестивитѣ християни? Извѣстни ли сте вие за гнуснитѣ дѣла, които по горѣ ни пишатъ? Сигуръ, вие, дѣдо Симеонъ сте опопили, казаното отче. И за тоя священный актъ сте му вземали нѣкой и другъ левъ. Зеръ за всѣко дѣло на владиката трѣбва да се плаща.

Е, добръ. Посѣтихте ли това село да видите какъ вашия пратеникъ пасе стадото? Зеръ, той е овчаръ, духовенъ пастиръ. Или чакате селянитѣ сами да се разправятъ съ него?

И това е хубаво, защото тѣ по-добръ ще се разправятъ и пари нѣма да искатъ. Но, тогава защо сте вие?

Дали му орденъ. По случай пълнолѣтието на Бориса, Митрополитъ Василий взѣмалъ най-голѣмо участие и се отличилъ въ службата. Царя покъртенъ отъ това, наградилъ дядо Василий съ брилянтенъ орденъ I ст. Разбира се, този не е първия орденъ закаченъ на гърдитѣ на Митрополитъ Василий. Този е отъ многото единъ.

Ний не познаваме ревността на М. Василий да пази църковнитѣ интереси. Четохме само разкритиата, които направи в. „Право.“ Четохме въ в. „Народъ“ и въ в. „Русенски новини“, че той „води пороченъ животъ и за туй е билъ главната причина за религиозния упадѣкъ въ Русе и епархията.“ Възможно е да е тъй. Зеръ и владиката е човѣкъ. И той грѣши, и той пада. Нека му мислятъ онѣзи, които сж навикнали да цѣлуватъ владичка рѣка!

Обаче, царътъ го видѣлъ достоенъ да му увеличи орденитѣ и му далъ единъ.

— Отличие. Орденъ. За какво? За изпълненъ дългъ. Но нима изпълнението на дълга не е само по себе си отличие, награда, висше удовлетворение?

Писателъ съмъ. Пиша туй, що е на сърдцето ми. Душата си изливамъ. Себе си въ слава възплочавамъ. Въ туй виждамъ смисълъ на живота. Туй е моя рай. Моето висше блаженство на земята. Висша награда. Какво ще ми даватъ още орденъ за моята работа, за изпълнениия ми дългъ?

„Динена кора“, или пиричева петала — орденъ, туй е все едно!

Туй е гавра съ човѣка, кога си изпълня дълга, а другъ нѣкой си, който може би е далечъ отъ изпълнението на собственитѣ си задължения, му прѣдлага, „благоволява да го награди“ съ знакъ на отличие, съ орденъ!

Орденитѣ сж безсмислица и противъ тая безсмислица трѣбва да се обявятъ „проститѣ“ за да посрамятъ „мъдритѣ“ както е казано въ Евангелието.

Дѣдо Василий, вий служите на Бога, нали? Добръ. Служенето на Бога, на Неговата правда, на Неговото (а не на друго) царство, изпълнението на Неговата воля — ето туй само може да бѣде единствения вашъ

и на всеки човѣкъ „орденъ“, — на всеки човѣкъ, който живѣе съ съзнание на своето човѣшко достойнство.

Вий, дѣдо владико, ако у васъ има това човѣшко достойнство, трѣбваше да откажете на царя и да не приемете орденъ.

Смирете се, смирете се, дѣдо владико!

Цифри които говорятъ. Има хора свикнали да укриватъ истината съзнателно и несъзнателно. Хора на които имъ е твърдѣ мъчно да кажатъ сжщността на работата.

Тѣй единъ „народенъ защитникъ“ (?) въ списанието „Нар. Паст.“ съзнателно отбѣгва дѣйствителността като се сили да набие въ главата на своитѣ четци, че *държавната църква* „не била тежестъ на народа, защото тя удовлетворява народнитѣ нужди, — тя е и самия народъ“.

Грамматически това е право казано. Обаче фактически то е съзнателно извѣртване на истината.

Кой съставлява „държавната църква“? Цѣлия ли *български* народъ се числи въ нейната архива? Разбира се, че не. Има българи католици, българи евангелисти, българи толстоисти, българи безвѣрници, свободомислещи. Прибавете при тѣхъ и всички български поданници: евреи, мехомедани, армено-григоряни, та дори и цигани и вие ще имате една доста внушителна цифра отъ българи и български поданници, които не сж членове на православната църква.

А пъкъ знае се, че православната църква не се издържа самостойно, а отъ държавната хазна т. е. съ паритѣ на всички българи и български поданници безъ разлика на религии, които плащатъ данѣкъ въ когото влизатъ и разходитѣ за издрѣжка на православното духовенство.

Отъ мѣсеч. статист. извѣстия на Главната Дирекция се учимъ; че за православното духовенство, 2310 длѣжности се изразходва сумата 1,869668 лева годишна заплата.

Това сж чисти пари, които държавата дава на православното духовенство, вѣнъ отъ онова, което поповетѣ взиматъ за кръщение, вѣнчание, рѣсене вода, опѣване и за много други още сдѣлки.

Значи, съ законъ, съ камшикъ, чрѣзъ бирника се събиратъ пари отъ всички българи и български поданници за да се крѣпи духовната църква.

Ние бихме обичали да се спрѣмъ повече на митрополитскитѣ заплати, отколкото на свещеническитѣ, ако църквата се издържаше самостойно, само отъ нейнитѣ членове, защото, нали, митрополититѣ сж монаси? Отказали сж се отъ свѣта. Нѣматъ свои хора. Нѣматъ сѣмейство, наслѣдници. Тѣ принадлежатъ само на Бога и нему служатъ. Защо имъ сж паритѣ? Защо имъ сж 900 лева на мѣсецъ, и на синодалнитѣ 1000 лева?

Обаче, въпроса стои другояче. Всички тѣ, митрополити и свещеници се издържатъ отъ общата каса, народната хазна, а пъкъ не всички данѣкоплатци сж вѣрващи православни. Така че, и свещеническитѣ заплати не сж оправдателни.

Ние не искаме да учимъ. Нѣмаме претенции на докторатъ по богословие и философия. Ние не искаме да кажемъ нищо отъ себе си. А само припомниме Еван-

гелието, че пастирътъ, служителѣтъ на църквата трѣбва да се храни отъ олтаря на църквата въ която служи, а не отъ свѣтската хазна. Искаме да припомнимъ Евангелието, че църквата сама трѣбва да издържа своитѣ служители, ако ѣ сж нуждни. Да се подържа религия съ камшикъ взѣти пари, съ насила събрани данѣци е прѣстѣпно.

Ако православнитѣ българи искатъ да иматъ църковни организации, църковни служители, нека си ги издържатъ сами. Ако имъ сж нуждни позлатени митрополити нека даватъ отъ своето злато. Обаче прѣстѣпление е съ чужди пари да се гоятъ нѣколко митрополити и да се подържа духовенството.

Да се даватъ близо два милиона лева за държавната църква е доста голѣма тежестъ върху плѣщитѣ на данѣкоплатцитѣ, отъ които голѣма частъ не сж въ православната църква и тя не удовлетворява тѣхнитѣ нужди.

Това което искаме да изтъкнемъ тука е, че всѣка църква трѣбва за себе си, сама да се грижи. И че въ името на църквата, е прѣстѣпно, себе си да гледате и себе си да облагодѣтелствувате, вий църковни съновници.

Ний искаме да видимъ една възродена самостойна „православна“ църква. А не мъртавъ трупъ крѣпенъ съ чужди сили както е сега. Днешното наслѣдственно, държавно християнство не е розово, то е мъртво, удушено отъ ония въ чийто позлатени раѣцѣ е изпаднало.

Неотмѣнимъ дългъ е прочие, на църковнитѣ пастири, на ония които сж по-близо до народа да тикатъ новата реформация въ държавната църква. Бързайте, додѣ народа самъ не е заговорилъ.

Защото; горко ви, когато гладната маса заговори!

„Рибата отъ главата се вмирисва“. Думата ни обаче, не е за риба, а за държавната църква. Въ в. Утро, брой 367, въ уводната статия се казва.

„На 30 януари, понеделникъ — сутринѣта въ Кесарево, търновско, забиватъ силно църковнитѣ камбани. Казаха ми, че била дошла нѣкаква си проповѣдница да държи проповѣдъ съ *разрѣшението на търновската митрополия*.“

Макаръ, че денѣтъ не бѣ празниченъ въ църквата се служи тържествена служба и проповѣдницата ѣ видѣхъ, като чете апостола. Мома доста симпатична, 26 — 27 годишна, и съ приятенъ гласъ.

Слѣдъ службата се започна проповѣдѣта. Между другото проповѣдницата каза:

„Защо не раздавате за поменъ на мъртвитѣ. Казватъ нѣкои, че нѣмало нужда да се раздава. Не е истина. Жито трѣбва да се раздава. Житото има душа. Вижте, какъ то расте и умира. Тѣй че, когато се раздава жито за умрѣли, то душата на житото отива за умрѣлитѣ, а самото жито за живитѣ“.

„Вие не слушайте лѣкаритѣ, лѣкарьтъ е добъръ само когато отъ Бога е позованъ да цѣри болнитѣ. Винаги ходете при свещеника и отъ него дирете изцѣрение.“

„Ние не обичаме Бога. Бившето правителство намали праздниците. Нима ние сега не трѣбва да празнуваме въ тѣзи дни? Да, ние ще празнуваме. Правителството на демократитѣ прѣмахна нѣколко празника, Богъ се разсърди и то падна отъ властъ“.

Слѣдъ това проповѣдничката продава една книжка „Сънищата на Св. Богородица“, по 40 ст. когато книжката струва 20 ст.“

Ай сиромашинята!

И житото имало душа! И душата на житото отива за умрѣлитъ! и Сънищата на св. Богородица по 40 ст.!

А пъкъ демократитѣ, защото отиѣнили нѣкои празници, Богъ се разсърдилъ и тѣ паднали!

Горкия г. Малиновъ, трѣбва да се покае, та Богъ на-ново да му възвърне властѣта!

Обаче, важното въ случая е, че търновската митрополия (Владиката, разбира се) е отстапила църковния амвонъ. Отстапила го, безъ да е въ състояние да разбере че тая „пророчица“ е просто нещастница, „слова-та“ на която могат да направят впечатление само на крайно невѣжи хора. До толковазъ тя говори несъобразности и нелѣпости.

Нима дѣдо владико, църковния амвонъ е мѣсто за глупости и заблуждения? Когато въ Шуменъ, благочестивитѣ православни поискаха да слушатъ Евангелието на български езикъ, дѣдо Симеонъ, не позволи — трѣбвало да се види, дали е полезно това нововедение. А когато една нещастна жена пожела да кажи глупости отъ амвона, нѣщо повече, поиска да похули Бога, търновската митрополия бърза да ѝ даде мѣсто.

Тѣй зеръ, и отъ църковния амвонъ вече ще слушаме по владическо повѣление, да се клѣвети Богъ!

Тю-брей забравихте се, вий църковни съновници!

Право казва народната мъдростъ: „Рибата отъ главата се вмириша“. А тая „глава“ всичката е болна . . . струпеи, посинения и гнойни рани . . .

— Владичи и свещеници се побъркаха . . . заблудиха се, забравиха прѣдзначението си. Трапезитѣ (и амвонитѣ) имъ сж пълни сж бѣлвочъ и нечистота. Нѣма чисто мѣсто . . .

Кого ще просвѣтятъ? Кой ще ги слуша?

Дѣцата ли? Целеначетата ли?

Горкитѣ дѣца, тѣ пъкъ най-много се плашатъ отъ черната калюмавка!

Спиритиститѣ и Търновската „пророчица“. Не много отдавна „жрѣцитѣ на спиритизма бѣха взѣли въ рѣцѣтъ си една „Сливенска пророчица“, която пращаха отъ градъ на градъ да проповѣдва въ полза на „духоветѣ“.

Изглежда, че сжщата история се повтаря и съ „търновската пророчица“, която събира около себе се хора, и имъ открива бѣдѣцето като говори ту отъ името на Бога, ту отъ името на Св. Богородица, ту отъ името на „духоветѣ“ изобщо. . . .

Ние знаемъ хора, искренно увлечени отъ спиритически сеанси, увлечени до полуца. Нѣкои сж полудѣли дори. Не за тѣхъ ще е нашата може би остра дума. Ние сме противъ ония, които експлоатиратъ религиозното невѣжество на тъмнитѣ маси съ своитѣ сказки и брошури относително мѣстото на рай и ада, и ония които ще влѣзатъ въ тѣхъ, ние сме противъ „не

помазанитѣ“ жрѣци на спиритизма, които безъ свѣтъ отъ името все на доховетѣ говорятъ.

Толстой въ своята пиеса: „Плодоветѣ на просвѣщението, усмива жестоко това модно у часъ „учение“ — спиритизма. Прѣдставлява се, какъ хора божемъ вкусили отъ „плодоветѣ на просвѣщението“ злоупотрѣбватъ съ науката; какъ експлоатиратъ съ народното невѣжество, като се прѣдставляватъ за нѣкакви „ясновидци“ които иматъ живо общение съ духоветѣ, разговарятъ съ тѣхъ, разказватъ отъ тѣхно име разни сензации и т. н.

Но най сетнѣ тия „ясновидци — прорицатели биватъ изобличени въ шарлатани. На мѣстото на „духоветѣ“ отъ „оня свѣтъ“ се оказватъ скрити задъ завѣсата или подъ вартящата се маса суфлѣори

Съ това Толстой иска да каже, че всичко което се пише за нѣкакви медиумически сеанси, че всичкитѣ тия „спиритически“ наречени явления сж измислици на разни шарлатани.

Ние не можемъ да отидемъ до тая крайностъ. Ние бихме допуснали, че има нѣкои психически явления, които не могатъ да се обяснятъ съ физиката.

Обаче, нашитѣ „спиритисти“ като че се заели систематически да убиватъ тая наша „склоностъ“. Тѣ си присвоиха правата на „жрѣци“ на тия необясними психически явления, взѣха да се прѣпорѣчватъ много смѣло за утѣлномощници на духоветѣ и отъ тѣхно име говорятъ, отъ тѣхно име заповѣди даватъ, дори съ тѣхъ се фотографиратъ

Струва ни се, че онѣзи „духове“ които се явяватъ по „кефа“ на вартящитѣ се маси, и които говорятъ глупости сж, ако не винаги шарлатани, както увѣрва великия религиозенъ философъ Толстой, то най малкото сж плодъ на празна, да не кажемъ, болна фантазия.

Недѣлниятъ день. Нѣкой си Давидъ Варсано отъ Русе по буква евангелистъ, а по духъ и дѣло „Лотаристъ“ за да рекламира себе си и за да покаже на хората додѣ може да стигне „ината“ у човѣка, пуствалъ въ циркулация „лотарийни“ билети съ слѣдното условие: „Който ми докаже отъ Словото Божие, че недѣлниятъ день е святъ и който работи въ него прави грѣхъ, или безаконие ще получи 500 лева“.

Ний, Г-нъ Варсано не можемъ да ви докажемъ че недѣлниятъ день е святъ, защото вие сте сложили въпрова на комарджийска почва.

Обаче, ние можемъ да ви докажемъ, че вършите едно доста голѣмо безаконие като правите компромисъ на Словото Божие съ комарѣтъ. Можемъ да ви докажемъ това, защото единъ отъ вашитѣ лотарийни билети е въ рѣцѣтъ ни.

Лотарията е прѣстъпление, Г-нъ Варсано а още повече тая съ Словото Божие. И всички лотарджии сж прѣстъпници. Какъ мислите, „сжботата“ може ли да спасе такъвъ прѣстъпникъ?

Внимавайте, когато другитѣ вкарватъ въ Царството небесно, да не останете вие отгънъ.

Зеръ, това е най голѣмата опасность.

Златната срѣда.

Азъ не съмъ отъ тѣзъ що мразятъ
Безрасждно Божий свѣтъ —
Мразятъ даже красотитѣ:
Тѣзъ що фанатично газятъ
Подъ крака си полскии цвѣтъ.

Нито съмъ отъ тѣзъ що любятъ
Безразборно тоя свѣтъ —
Любятъ даже суетитѣ:
Тѣзъ що въ пустота се губятъ,
Дѣто търсятъ райски цвѣтъ!

Красносело, Искренъ Правострѣлковъ.
при София.

Щастие.

(По една картина).

Дѣца, младежи, старци — надъ тѣхъ вѣвъ чаръ
прѣмѣне
Се носи свѣталъ образъ, химеренъ отъ ефиръ,
И въ страсть неземна, адска—тѣпата озвѣрена
Лѣти слѣдъ него жадно, бѣснува тя безъ спиртъ...

„Напрѣдъ етъ този образъ, тозъ чуденъ образъ свети!“
Се носятъ диви звуци отъ всичкитѣ страни...
И вижъ единъ слѣдъ други какъ въ кървавъ потъ
облѣти
Тѣ падатъ, ставатъ, гинатъ — мъже, дѣца и жени....

Дѣца, младежи, старци — тѣпла опиянена —
Лѣтитъ отъ страсть пламнали слѣдъ образа жестока;
Лѣти безъ свѣсъ народа — тѣпла обездушена —
Изгубилъ вѣра въ себе, забравилъ своя Богъ....

А образа химеренъ надсмѣй имъ се, па литва...
Ту милва ги, ту словва капризната сѣдба;
И брихва въ смѣхъ озлобенъ надъ тѣхната молитва,
Надъ тѣхната безумность, надъ тѣхната борба.

Дѣца, младежи, старци — отъ случая родени —
Забравили честта си, забравили и срамъ
Протѣгатъ въ кървавъ трѣпетъ рѣцѣтъ си ранени
И падатъ тѣ и гинатъ срѣдъ низка страсть вѣвъ
пламъ.

И горкитѣ... не виждатъ, че този образъ тамо
Ги лѣже, мами стидно — живота имъ круши;
Че щастие трайно, вѣчно — истинско щастие само
Се крие въ дълбинитѣ на тѣхнитѣ души.

Радн Лиловъ.

Свѣтлѣйте гиганти!

Съ умора пѣтникъ блѣдъ, отпадналъ
Изтежко крачи по каменни рѣтъ
На заходъ слънце сѣмъчѣтъ си отслабналъ
Бавно се провира в'изтощена грѣдъ.

Ей тукъ още малко слѣлъ се с'небосвода,
Върхътъ се свѣтлѣе отъ слънчевия зракъ
Пѣтникътъ отпадналъ вече е прѣдъ свода,
Отъ радостъ с'рѣка си размахва въ знакъ.

Очитъ се взира въ палаво напрѣдъ
Грѣдъта се раздвижва — сѣщъ морски кипежъ,
Погледътъ се смѣе, наоколо врѣдъ
Като че ли плува огнени шуртежъ.

Катъ самумъ пустиненъ бърза той, върви
Духътъ му е мощенъ силенъ и могъщъ
Върхътъ е обсипанъ с'огнени заръ
Пѣтътъ покритъ с'лаври, сияенъ и цвѣтущъ.

Още мигъ... и лѣхва свобода и зракъ
Съ възторгъ изуменъ — протѣга рѣцъ,
В'тозъ моментъ свѣтлика закри черенъ мракъ,
Той падна прѣдъ върха с'разбито сърдце.

Борци! Вий гигантски крачите напрѣдъ,
Цѣльта ви е свѣта и пѣтътъ черенъ трудъ
Борбата правдива иска жертви врѣдъ
С'стонове, с'страдания — често пакти смъртъ.

Свѣтлѣйте гиганти! Бѣдъщето цѣло
С'виковетъ ваши ще бѣде пропито,
Пѣтътъ покритъ с'търне, това свѣто дѣло,
Блѣсташо, съ лаври ще бѣде покрито.

Фев. 1912 год. Варна.

Воденичаровъ.

КНИЖНИНА.

„Книжка за народа“ от Павел Митковъ, Варна.
Цѣна 10 ст.

„Младия проповѣдникъ“, както обичатъ да го зоватъ нѣкои „ветерани“ е „остъръ“ въ езикътъ си и „еретикъ“ въ мислитѣ. Той се възмощава отъ неискренното, фалшивото и твърдѣ обрѣдното въ църквата. А за тия мисли, за тѣзи свободни идеи мнозина вдигатъ юмрукъ, искатъ да го анатемосатъ. Какъ смѣе тѣй да мисли, а още повече какъ смѣе тѣй да говори!

— Но той все пакъ говори. И говори много силно. Той иска да служи на църквата не лицемерно и за това се възмощава отъ суетното и свѣтовното въ нея.

Двѣ хубави проповѣди заематъ по-голямата частъ отъ книжката. „Исусъ и народътъ“, „Длъжността къмъ народа.“

Много отдавна душата ми бѣ жедна за истината, за Христовата истина. Искяхъ да я чуя, да я разбера. Ходихъ въ разни църкви всѣки недѣленъ день подъ редъ. Слушахъ много проповѣди. Но тамъ виждахъ лика Божи само.

Въ тази малка книжка намѣрихъ духа Христовъ, духа на евангелската жизнена правда.

Азъ бихъ желалъ, каквато радостъ менъ достави книжката на г. Митковъ, същата да изпитате и вие. Ямболъ. Х.

Б. Р. Единъ справедливъ критикъ, който разбира отъ хубаво и лошо и вкусътъ на когото мъчно може да се удовлетвори се произнесе тѣй: „Въ книжката за народа озвучената проповѣдъ „Длъжностъ къмъ народа“ е единичката художествена проповѣдъ, която съмъ чулъ. Тя може да задоволи всѣки умъ.“

Всѣки може да си я набави отъ редакцията на „Искрица“ сръщу 10 ст.

Сп. „Гражданинъ“ — Обществено-научно-литературно мѣсечно списание.

Ратува за издигане гражданското и обществено съзнание у жената, за постигане нейното равноправие и за развитието ѝ като обновителка въ обществото.

Годишенъ абонаментъ 4 лева.

Редектира — издава:

Ж. Божилова — Патева, Бургасъ.

ПОЩА.

С. Н. П. — студентъ въ духовната академия — Москва, Русия. Писмото ви дойде. Добрѣ сте го стѣмили като за реклама. Но сбъркали сте адреса. Редакцията на „Искрица“ не може да ходатайствува за увеличаване на стипендията ви и авансиране на тлѣста заплата. Щомъ „Искрица“ ви прѣчи, повърнете бройчетѣ, защото се дириятъ, а първия брой е вече изчерпанъ. И това ли ще кажете, че е „субективно“?

Г-ца Л. П. — Каялъ-дере. Благодаримъ за насърченията, и благопожеланията. Дайте „Искрица“ въ повече рѣцѣ. Пратете ни адреси. За пари ще чакаме.

Б. — Хасково. Питате адвокатъ може ли да бѣде избранъ за дяконъ въ църквата?

— Адвокатството е една професия, която е прѣд-назначена да отдѣля кривото отъ правото и въ много заплѣтенитѣ земания и давания на челоуѣцитѣ, адвокатина трѣбва да издири, кои хора сж честни и кои не сж. Но, ако хората, които се занимаватъ съ тая професия, могатъ съ всевъзможни усуквания, изопачвания, хитрости и лъжи да искривятъ правото и да оправдаятъ кривото само да имъ се заплати добръ, тогава тия хора, които тѣй употребяватъ тая професия сж прѣстѣпници.

А прѣстѣпникътъ не може да е дяконъ въ църквата. Въ едно християнско общество, каквото Христосъ очерта, нѣма нужда отъ адвокати, отъ съдии и отъ съдилища. Защото дѣто е Христовия духъ, тамъ нѣма мѣсто за лъжа, за измама и кривда. Адвокатството е рожба на прогнилия днешенъ строй. Въ „новата земя“ адвокати не ще има, не трѣбва да има. Тамъ цари Божията правда и истина.

ДА СЕ ЗАБѢЛЖИ. На всички до сега платили абонамента и на ония които го внесатъ най-късно до 15 Мартъ ще имъ се проводи съ 7 брой първата прѣ-мия на „Искрица“ — една хубава книжка. Пращайте паритѣ съ пощенски записъ, или въ пощенски марки само.

ЕДИНСТВЕНА модерна инсталирана художествена фотографич. Задоволява всички вкусове по конкурсъ.

З. П. Жейновъ — Варна.

ГОСТИЛНИЦА и МЛЪКАРНИЦА

„ПАРИЖЪ“

на

Марко П. Кара-Атанасовъ

Образцова

по чистота, качество на храната и умѣ-реностъ на дѣятиѣ. Помѣщението е едно отъ най-хигиеничнитѣ и удобни въ цен-търа на града съ парно отопление.

Посѣтете я и се убѣдете.

Първа Българска бакърена фабрика

„Идеалъ“

Янко Л. Зантопуловъ
ВАРНА.

Изработва най-нови фасони; френски, български и турски съдове отъ жѣлѣзъ, месингови, алуминумни и жѣлѣзни изделия. Купува и продава: старъ бакъръ, цинкъ, олово и ливинъ.

Л. РОЗЕНБЕРГЪ

ДАНТИСТЪ.

Вади, пломбира и прави изкуствени зѣби.

Работа, каквато може да бѣде извършена само отъ майсторска ръка.
ул. „Драгоманъ“ № 48 — Варна.

Пияна отъ придворната фабрика

ROGS & VOIGT — Berlin.

Приятенъ и мелодиченъ гласъ.

Здрава конструкция.

Износни цѣни и писмена гаранция отъ фабриката.

Книжарница А. В. Велчевъ — Варна.

Печатница на Д. Тодоровъ и С-ие — Варна.